

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1023

Vragen van het lid **Schouw** (D66) aan de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Infrastructuur en Milieu over *het bericht dat het waterschap Aa en Maas aan Heineken subsidie verstrekt* (ingezonden 19 december 2013).

Antwoord van Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus** (Infrastructuur en Milieu), mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 24 januari 2014). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2013–2014, nr. 926.

Vraag 1

Kent u het bericht «Exclusief: Heineken krijgt € 3 mln. subsidie» en de schriftelijke vragen die in het waterschap gesteld zijn over de subsidie?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoeveel van dergelijke regelingen, in welke vorm dan ook, worden door waterschappen getroffen met bedrijven, en om welke bedragen gaat het?

Antwoord 2

Deze regelingen op grond van de Waterschapswet zijn bedoeld om waterschappen subsidie te kunnen laten verstrekken om «afhaken» en daarmee tariefstijging te voorkomen. Bedrijven met een hoge zuiveringsheffing kunnen er namelijk toe overgaan om zelf maatregelen te nemen, bijvoorbeeld door voorzuivering in eigen beheer. Bedrijven «haken af» van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) van het waterschap. Bij vrijwel gelijkblijvende zuiveringskosten leidt dit, door de verminderde belastinginkomsten van het waterschap, tot ongewenste effecten als stijging van het tarief van de zuiveringsheffing voor de gebonden overige lozers (vooral particulieren), het deels onbenut blijven van de capaciteit van rwzi's (kapitaalvernietiging), verminderde werking van de rwzi's en stijging van de maatschappelijke kosten van de zorg voor zuivering van stedelijk afvalwater.

¹ http://daskapital.nl/2013/12/exclusief_heineken_krijgt_3_mi.html en agendapunten 5K op http://www.aenmaas.nl/over_ons/bestuur/bestuursinformatie/vergaderingen/agenda_en_stukken_0/agenda_1/13_december_2013.

De op grond van de anti-afhaakregeling waterschappen verstrekte subsidie wordt verleend om genoemde ongewenste effecten tegen te gaan. De subsidie moet voldoen aan enkele strikt omschreven voorwaarden en dient een algemeen belang: zowel rwzi, waterschap, het bedrijf als de overige gebonden lozers profiteren er van.

Over het aantal bedrijven per waterschap dat op grond van de regeling subsidie ontvangt zijn geen actuele gegevens beschikbaar. In 2012 ging het totaal om ongeveer 10 bedrijven die van de waterschappen de Dommel, Rijn en IJssel, Vallei & Eem, De Stichtse Rijnlanden en Scheldestromen een subsidieregeling hadden. Totaal was daar € 989.615 mee gemoeid, oftewel 0,08% van de opbrengst van de zuiveringsheffing van de waterschappen. Bij Waterschap Aa en Maas gaat het in 2014 om één bedrijf (Heineken) dat een subsidie van ca. € 300.000 in dat kalenderjaar ontvangt.

Vraag 3

Vindt u dat kiezers voor de waterschappen volledig geïnformeerd hun stem moeten kunnen uitbrengen, en deze tussentijds moeten kunnen laten horen bij hun vertegenwoordigers, en dat daarom het vertrouwelijk agenderen van het verlenen van anti-afhaaksubsidies onwenselijk is? Zo ja, welke acties bent u bereid te ondernemen opdat in de toekomst dit recht geëffectueerd wordt? Zo nee, kunt u dan aangeven waarom kiezers niet hoeven te weten welke lopende investeringen en belangen het verstrekken van een anti-afhaaksubsidie rechtvaardigen?

Antwoord 3

Ik ben inderdaad van mening dat kiezers voor de waterschappen volledig geïnformeerd hun stem moeten kunnen uitbrengen, en deze tussentijds moeten kunnen laten horen bij hun vertegenwoordigers. Ik ben echter ook van mening dat in het geval van Waterschap Aa en Maas met betrekking tot de subsidieverlening aan Heineken een juiste en zorgvuldige procedure is gevolgd. Ten tijde van de onderhandelingen met het bedrijf waren de stukken over de anti-afhaaksubsidie vertrouwelijk geagendeerd in de functionele commissie Emissiebeheer van waterschap Aa en Maas, die het Algemeen Bestuur van het waterschap adviseert. Tijdens de feitelijke besluitvorming in het Algemeen Bestuur op 13 december 2013 was het onderwerp openbaar en waren de vergaderstukken als zodanig ook op de website van het waterschap (www.aaenmaas.nl) te raadplegen.

Vraag 4

Vindt u dat voor het op deze wijze toepassen van artikel 122 lid 5 aanhef en sub b Waterschapswet op zijn minst vereist is dat het toegepaste beoordelingskader integraal openbaar gemaakt dient te worden inclusief, eventueel geanonimiseerd, de invulling daarvan voor Heineken? Zo ja, bent u bereid het waterschap aan te sporen dat zo spoedig mogelijk te doen?

Antwoord 4

Het door u genoemde beoordelingskader op grond van artikel 122d lid 5 van de Waterschapswet dat door een waterschap voor het verlenen van de subsidie moet worden toegepast, is opgenomen in de brief die ik in oktober 2013 aan de waterschappen heb gestuurd. Deze brief was ook als bijlage² bij het agendapunt van de, in antwoord 3 genoemde, vergadering van het Algemeen Bestuur van Aa en Maas gevoegd. Daarmee was het beoordelingskader dus openbaar. Ook de afwegingen die het Dagelijks Bestuur van het waterschap op grond van het beoordelingskader ten aanzien van Heineken maakte, lagen in de openbare vergadering voor. Genoemde brief vindt u eveneens als bijlage bij deze beantwoording.

Ik heb geen indicatie dat het waterschap niet conform het beoordelingskader heeft gehandeld, noch dat er geen sprake was van voldoende openbaarheid en ik zie van mijn kant daarom geen aanleiding tot actie.

² Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

Vraag 5

Begrijpt u dat de geborgde zetels een schijn van belangenverstrengeling kunnen wekken bij het treffen van dergelijke regelingen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u bereid mee te werken aan het afschaffen van de geborgde zetels in de waterschappen?

Antwoord 5

Ik zie geen schijn van belangenverstrengeling. De besluitvorming over de toepassingen van deze regelingen vindt plaats in openbare vergaderingen van waterschappen waarbij alle feiten op tafel liggen en waarvoor geldt dat alle informatie vooraf voor een ieder beschikbaar is. In de openbare besluitvorming van de algemene besturen zitten vertegenwoordigers van alle belanghebbende categorieën aan tafel en worden democratisch gelegiti-meerde besluiten genomen.

Tijdens de vertrouwelijke agendering in de functionele commissie Emissiebe-heer van waterschap Aa en Maas, genoemd in antwoord 3, heeft het lid van de geborgde zetels voor bedrijven de vergadering verlaten en niet deelgeno-men aan de advisering.

Overigens is het zo dat tijdens een openbare vergadering van het algemeen bestuur van het waterschap ieder lid stemrecht heeft zolang er geen persoonlijk belang aan de orde is. Persoonlijk belang is hierbij gedefinieerd als ieder belang dat niet behoort tot de belangen die het bestuursorgaan uit hoofde van de hem opgedragen taak behoort te behartigen. In het onderha-vige geval is het van algemeen belang dat het bedrijf aangehaakt blijft.

Mijn mening over het belang van de toegevoegde waarde van de geborgde zetels in de waterschapsbesturen heb ik uitgebreid verwoord in het in december 2013 gehouden debat met uw Kamer over het wetsvoorstel Wet aanpassing waterschapsverkiezingen (Tweede Kamer, 2013–2014, 33 719).

Vraag 6

Is de anti-afhaaksubsidie bij het Coördinatiepunt staatssteun van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu aangemeld of ter advisering voor-gelegd? Zo ja, tot welke conclusie kwam men daar? Zo nee, bent u bereid te achterhalen waarom dat niet gebeurd is?

Antwoord 6

Ja, de anti-afhaakregeling is bij het Coördinatiepunt staatssteun van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu aangemeld en ter advisering voor-gelegd. Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft de regeling vervolgens gemeld bij de Europese Commissie. Zoals in de, in antwoord 4 genoemde, brief aan de waterschappen is aangegeven heeft de Europese Commissie in 2013 voor 10 jaar goedkeuring verleend. De subsidie van Waterschap Aa en Maas aan Heineken is een toepassing van deze regeling.